C/2026/903

11.2.2026

Geograafilise tähise nimetuse registreerimise taotluse avaldamine vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2024/1143 artikli 15 lõikele 4

(C/2026/903)

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2024/1143 ([1]) artikliga 17 on ette nähtud, et kolme kuu jooksul pärast kõnealuse avaldamise kuupäeva võivad liikmesriigi või kolmanda riigi asutused või õiguspärast huvi omav füüsiline või juriidiline isik, kelle elu- või asukoht on kolmandas riigis, esitada komisjonile vastuväite.

KOONDDOKUMENT

Põllumajandustoodete päritolunimetused ja geograafilised tähised

„Patata de Valderredible“

ELi nr: PGI-ES-03349

Esitatud 16.9.2024

1. **Nimetus(ed)**

„Patata de Valderredible“

2. **Geograafilise tähise tüüp**

KPN ☐ KGT ☒

3. **Riik, kuhu määratletud geograafiline piirkond kuulub**

Hispaania

4. **Põllumajandustoote kirjeldus**

4.1. *Põllumajandustoote klassifikatsioon vastavalt kombineeritud nomenklatuuri rubriigile ja koodile, nagu on osutatud määruse (EL) 2024/1143 artikli 6 lõikes 1*

07 – KÖÖGIVILI NING SÖÖDAVAD JUURED JA MUGULAD

0701 – Kartulid, värsked või jahutatud

4.2. *Registreeritud nimetusega põllumajandustoote kirjeldus*

Kaitstud geograafilise tähisega (KGT) toode „Patata de Valderredible“ hõlmab hariliku kartuli *Solanum tuberosum* L. sortide „Agria“, „Baraka“, „Jaerla“, „Kelly“ ja „Spunta“ mugulaid.

Toote „Patata de Valderredible“ organoleptilised omadused

— Mugulate läbimõõt jääb vahemikku 40–75 mm, kusjuures enamik neist on läbimõõduga üle 60 mm.

— Viljaliha värvus varieerub kollasest sügavkollaseni.

— Kujult piklikult või ümaralt ovaalne.

— Kõva ja ühtlane tekstuur.

— Sile, veatu koor, mille pinnal on nn silmad.

([1]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. aprilli 2024. aasta määrus (EL) 2024/1143, milles käsitletakse veinile, piiritusjookidele ja põllumajandustoodetele antavaid geograafilisi tähiseid ning põllumajandustoodete garanteeritud traditsioonilisi tooteid ja vabatahtlikke kvaliteedimõisteid ning millega muudetakse määrusi (EL) nr 1308/2013, (EL) 2019/787 ja (EL) 2019/1753 ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1151/2012 (ELT L, 2024/1143, 23.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1143/oj).

Allpool esitatud üldised omadused varieeruvad vastavalt sordile.

	„Agria“	„Baraka“	„Jaerla“	„Kelly“	„Spunta“
Läbimõõt (millimeetrites):	50–75	60–75	40–60	50–75	40–60
Kuju	Piklikult ovaalne kuni ümar	Ümaralt ovaalne kuni ümar	Ümaralt ovaalne kuni ümar	Piklikult ovaalne kuni ümar	Piklikult ovaalne kuni ümaralt ovaalne
Tekstuur	Kõva	Kõva	Kõva ja ühtlane	Kõva ja ühtlane	Kõva
Viljaliha värvus	Sügavkollane	Kollane	Sügavkollane	Kollane	Kollane

Lisaks on tootel „Patata de Valderredible“ järgmised füüsikalised ja keemilised omadused

— Kuivainesisaldus üle 20 %.

— C-vitamiini sisaldus vähemalt 20 % (20 mg/100 g toore kartuli kohta).

4.3. *Erandid sööda hankimisel (üksnes kaitstud päritolunimetusega loomsete toodete puhul) ja piirangud tooraine hankimisel (üksnes kaitstud geograafilise tähisega töödeldud toodete puhul)*

—

4.4. *Tootmise erietapid, mis peavad toimuma määratletud geograafilises piirkonnas*

Määratletud geograafilises piirkonnas toimub kartuli kasvatamine (mahapanek ja saagikoristus).

4.5. *Registreeritud nimetusega põllumajandustoote pakendamise, viilutamise, riivimise jm erieeskirjad*

Toote pakendamine toimub määratletud geograafilises piirkonnas, et minimeerida toote lõppkvaliteedis mis tahes järeleandmisi, mis on tingitud transpordist ja ebasobivatest ladustamistingimustest.

Pakendamisel tuleb ühte sorti ja sama läbimõõduga kartulid jaotada partiidesse, mille netomass on kuni 25 kg.

Pakend peab olema uus, puhas ja valmistatud materjalist, mis võimaldab toodet nõuetekohaselt õhutada, säilitada ja transportida, näiteks võrk- või paberkotid.

Toode pakendatakse määratletud geograafilises piirkonnas, et viia miinimumini transpordist ja ebasobivatest ladustamistingimustest tekkida võivad kahjud toote lõppkvaliteedile.

4.6. *Registreeritud nimetusega toote märgistamise erieeskirjad*

Kõigil kaitstud toodet sisaldavatel pakenditel peab olema kaitstud geograafilise tähise „Patata de Valderredible“ logo ja sõnad „Indicación Geográfica Protegida Patata de Valderredible“ (kaitstud geograafiline tähis „Patata de Valderredible“) või „IGP Patata de Valderredible“ (KGT „Patata de Valderredible“). Pakendile peab olema selgelt märgitud selles sisalduv kartulisort.

Igal pakendil peab olema ka nummerdatud sertifitseerimismärgis, millel on KGT logo ja mille annab välja haldusasutus.

5. **Geograafilise piirkonna täpne määratlus**

Kartuli „Patata de Valderredible“ tootmispiirkond piirdub Valderredible omavalitsusüksusega (Kantaabria).

6. **Seos geograafilise piirkonnaga**

Kaitstud geograafilise tähise tunnustamine põhineb kaitstud geograafilise tähisega toote „Patata de Valderredible“ erilistel omadustel, mis tulenevad selle geograafilisest päritolust ja saavutatud mainest.

Geograafilisest päritolust tulenevad erilised omadused

Valderredible asub alal, kus Kantaabria mägede maismaapoolsete orgude mereline kliima läheb üle Meseta kiltmaa keskosale omasele mandrilisele kliimale.

Piirkonna kliimatingimusi mõjutavad selle reljeef, kõrge keskmine kõrgus ning selle kaugus ookeanist. Kliima on külm (aasta keskmine temperatuur on ligikaudu 10 °C) ja niiske (sademete hulk on ligikaudu 700 mm).

Omavalitsusüksuses levinud mullatüübid sobivad kartulite kasvatamiseks, kuna sealsed hästi õhutatud mullad ja substraadid on pigem liivased kui savised, eriti Ebro jõe ümbruses. Sealsed tingimused on sobivad just selle mugula kasvatamiseks, kuna see kasvab paremini muldades, mille pH-tase on vahemikus 5,5–7, mis on sealsete muldade puhul tavapärane.

Samas tähendab sellel laiuskraadil paiknemine, et sademed selles piirkonnas sõltuvad peaaegu alati läänepoolsete ilmastikufrontide mõjust. See omakorda tähendab, et sademed jaotuvad aastaaegade vahel üsna ebaühtlaselt ja suvel on sademete hulk märkimisväärselt väike.

Kui omistada mõnele tegurile otsustav tähtsus, siis on selleks temperatuur. Külmaperiood kestab oktoobrist maini, kusjuures äärmuslikud miinimumtemperatuurid esinevad detsembrist märtsini. Mais ja oktoobris, kui keskmine miinimumtemperatuur on ligikaudu 5 °C, on tugev külm väga ebatõenäoline, ja temperatuurid alla 0 °C on märkimisväärselt harvemad.

Kliimatingimused piiravad viljelust, kuna külm võib kahjustada noori taimi või mugulaid, mis on vastuvõtlikud ka seenhaigustele. Samas on see ka eelis, sest see on kartuli „Patata de Valderredible“ ainulaadsuse ja väärtustamise üks peamisi põhjuseid.

Kartulit „Patata de Valderredible“ iseloomustab teistest sortidest suurem kuivaine ja C-vitamiini osakaal (Aptitudes físicas y nutricionales de ocho tipos de patata [Kaheksa kartulisordi füüsikalised omadused ja toiteväärtused], Froilán, 2024).

„Patata de Valderredible“ kõrge kuivainesisaldus on tihedalt seotud piirkonna eriliste kliimatingimustega: hilised öökülmad ja keskmine miinimumtemperatuur on ligikaudu 5 °C. Kartulikasvatust käsitlevate uuringute kohaselt mõjutavad mõõdukad temperatuurid ja kasvutsükli kestus oluliselt mugulate kuivainesisaldust (Efecto del clima en la calidad del tubérculo de patata [Kliima mõju kartulimugulate kvaliteedile], García jt, 2018). Kartuli „Patata de Valderredible“ puhul on kuivaine osakaal üle 20 %, erinevalt samadest sortidest, mida kasvatatakse muudes piirkondades (Aptitudes físicas y nutricionales de ocho tipos de patata [Kaheksa kartulisordi füüsikalised omadused ja toiteväärtused], Froilán, 2024).

Sama mõju tulemusena suureneb C-vitamiini ehk askorbiinhappe sisaldus. Madalama temperatuuriga kliima aitab vähendada C-vitamiini lagunemist kasvu ja saagikoristuse ajal, kuna C-vitamiin laguneb kõrgetel temperatuuridel kiiremini. Mõõdukas temperatuur ja harvem esinev kuumastress aitavad säilitada kartulites kõrgemat C-vitamiini taset. Pika kasvuperioodi jooksul tekib taimedes suurem kogus antioksüdante, sealhulgas C-vitamiini, mis aitavad neid kaitsta keskkonnastressi eest.

Tootjate kogemused ja aastakümnete jooksul omandatud teadmised on võimaldanud valida kartuli „Patata de Valderredible“ kasvatamiseks kõige sobivamad sordid ja määrata kindlaks parim mahapaneku aeg, võttes arvesse kliimategureid. Neid kogemusi ja teadmisi tõstavad esile Valderredible piirkonnas alates 1996. aastast tehtud uuringud, näiteks „Estudio del cultivo, almacenamiento y comercialización de la „Patata de Valderredible““ [„Patata de Valderredible“ viljelust, ladustamist ja turustamist käsitlev uuring] (M. A. Gómez, 1996) või „Proyecto de investigación sobre producción de patatas en Valderredible. Ensayo de variedades“ [Kartulikasvatuse uurimisprojekt Valderredibles – sordikatsed] (M. A. Gómez, 1997).

Maine

Mitmete bibliograafiliste allikate kohaselt toodi kartul 1797. aastal Valderrediblesse, mis kuulub Campoo-Los Vallesi piirkonda.

Esimesena mainis seda sündmust Ángel de los Ríos y Ríos artiklis „El Centenario de las patatas“ [Kartuli sajand], mis avaldati ajakirjas Campoo 1. jaanuaril 1897. Selle artikli kohaselt toimus kõnealune sündmus 100 aastat varem, 1797. aastal.

Umbes samal ajal, kusagil 1797. aasta paiku oli Kantaabria Kuninglik Riigi Sõprade Ühing käivitanud kartulikasvatuse edendamise kampaania. Kuna see oli ühingu esimene põllumajandustootmise edendamise algatus, loodi komitee, mille ülesandeks oli „parandada ja uuendada kartulisorte, lihtsustades samal ajal nende kohanemist mitmekesise kliima ja ökonoomse transpordiga“.

Valderredibles mainiti kartulikasvatust esimest korda 1820. aastal.

Kartuli kiiret vastuvõttu ja levikut Valderredible orus on põhjalikult kajastatud Pascual Madozi sõnaraamatus (1845–1850). Selles on dokumenteeritud, et kartulikasvatusega tegeleti Valderredible 52-st asulast 34-s. Kartulikasvatust ei mainita 13 küla puhul, mis ei tähenda tingimata, et sellega seal ei tegeletud, vaid pigem seda, et kartulit ei peetud põhiliseks põllukultuuriks, ning viie asula kohta andmed puuduvad.

Kartuleid müüdi suurematel turgudel: Reinosa ja Torrelavega turgudel, aga ka provintsi teistes osades. Kartuleid veeti ka rongiga piirkonnast väljapoole jäävatele turgudele, näiteks Madridi ja Levantesse. Alates esimesest maailmasõjast on Levante põllumajandustootjad kartulit „Patata de Valderredible“ seemnekartulina kõrgelt hinnanud.

20. sajandi jooksul kujunes kartulist Valderredible peamine väärtus. See põllukultuur on orule nii oluline, et Valderredible omavalitsuse 1931.–1932. aasta aruandest selgub, et üheks oru peamiseks sissetulekuallikaks oli seemnekartuli tootmine niisutatud põllumaade jaoks ning 1932. aastal toodeti seda hinnanguliselt 85 000 tonni. See suundumus jätkus 1950. aastatel, nagu nähtub ajakirjas Fontibre 1956. aasta novembris avaldatud intervjuust Antonio Rodríguezіga (Valderredible linnapea), milles ta selgitab, et oru suurim sissetulekuallikas on põllumajandus, „eelkõige kartulikasvatus, mille aastatoodang ületab kokku 10 miljonit kilogrammi aastas“.

20. sajandi viimastel kümnenditel ja 21. sajandi alguses oli kartul jätkuvalt Valderredible omavalitsusüksuse peamine põllumajandustoode.

Selline traditsioonide ja looduskeskkonna sümbioos võimaldab saada eriliste organoleptiliste omadustega lõpptoote.

Lisaks traditsioonilisele populaarsusele ja toetusele teaduspublikatsioonides ja teabeväljaannetes peegeldub toote „Patata de Valderredible“ maine ka selle müügiedus. Seda leiab sageli nii turgudelt, kaubanduskeskustest kui ka köögiviljapoodidest, kuid tõelise lisaväärtuse annavad tootele suhtluses tarbijaga selle päritolu ja ainulaadsus.

Heaks näiteks selle kohta on veebisait Frutería El Vergel, mille turundustekstis on öeldud järgmist: „Patata de Valderredible“ on Kantaabriale kõige omasem kartul, mis on kasvanud kõige kaunimatel jõekallastel, kus algab Ebro jõgi“. Need sõnad rõhutavad toote ja piirkonna lahutamatut seost, tugevdades selle sümboolset olemust.

Ka supermarketite kett Lupa turustab toodet nimetuse „Patata Valderredible“ all, aidates suurendada selle nähtavust ja seostades seda otseselt selle geograafilise päritolupiirkonnaga, mis tugevdab veelgi selle mainet ja eristab seda turul.

Riiklikul tasandil tunnustavad ja väärtustavad kartulit „Patata de Valderredible“ ka turismisektor ja toitlustusettevõtted, lisades selle oma toidusoovitustesse. 2021. aastal pühendas mainekas turismiteatmik „Guía Repsol“ sellele artikli pealkirjaga „La patata de Valderredible, un tesoro a buen precio. Tiempo de patatas“ [Patata de Valderredible, hea hinnaga aare. Kartulite aeg], milles rõhutati, kuidas see põllukultuur, mis on üle viie sajandi kasvanud Kantaabria lõunaosas Ebro jõe kallastel, on muutunud oluliseks toiduaineks ja oru identiteedi sümboliks.

Lisaks leiab tunnustatud digitaalsetel platvormidel retsepte, kus on kasutatud kartulit „Patata de Valderredible“. Näiteks on avaldatud retsepte, mis sisaldavad kana ja kartulit „Patata de Valderredible“ (El Diario de Cantabria, 2022) ning kartulit „Patata de Valderredible“ anšooviste ja krabiga (El Diario Montañés, 2022).

Kartuli „Patata de Valderredible“ erilisus on leidnud laialdast tunnustust ka meedias. Ajalehes El Diario Montañés (2024) kirjutatakse: „see kartul paistab silma oma ovaalse ja pikliku kuju poolest, selle koorel on väikesed mullakübemed, mis annavad sellele ainulaadse maitse. „Valderredible muld annab meie kartulitele erilise iseloomu,“ selgitas üks tootja.“ See kirjeldus toob esile toote ja piirkonna vahelise otsese seose ning toote eripära.

Ka tuntud riiklikud telekanalid, nagu RTVE, on tutvustanud toote ainulaadsust sellistes märgilise tähendusega saadetes nagu „España Directo“ (2016) ja „Aquí la Tierra“ (2024), milles rõhutati mitte üksnes selle maitset ja kvaliteeti, vaid ka selle kasvukeskkonna kultuurilist ja maastikulist väärtust.

Seda kuvandit tugevdab veelgi Cadena SER (Radio Santander) hinnang, milles kartulit „Patata de Valderredible“ on kirjeldatud kui Valderredible aaret (Cadena SER, 2021), mis kinnistab selle erilisust Kantaabria toiduvalikus.

Selle mõju ulatub siiski kaugemale pelgalt kulinaarsetest aspektidest ja nii on sellest saanud sotsiaalse pühendumuse sümbol. Hea näide sellest on ajalehes El Diario Montañés (2021) kirjeldatud tegu, mille käigus annetati toidupangale üks tonn kartulit „Patata de Valderredible“. See näitab, kuidas toode on seotud ka solidaarsuse ja kollektiivse vastutusega.

Viide geograafilise tähisega toote tootespetsifikaadi avaldamisele:

https://www.alimentosdecantabria.com/documents/33877265/35170950/Pliego+de+Condiciones+IGP+Patata+de+Valderredible_AGOSTO25.pdf/0032663a-531e-18ae-087e-3ecdcc9dec28?t=1758712930734